

בש"פ 8086/15 - מדינת ישראל נגד אמיל רפאלוב

בבית המשפט העליון

בש"פ 8086/15

לפני: כבוד השופט י' דנציגר

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: אמיל רפאלוב

בקשה שמינית להארכת מעצר מעבר לתשעה חודשים
לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה -
מעצרים), התשנ"ו-1996

בשם המבקשת: עו"ד עדי צימרמן; עו"ד גלעד ארליך

בשם המשיב: עו"ד יורם שפטל; עו"ד יוסי זילברברג

החלטה

1. לפני בקשה שמינית להארכת מעצר מעבר לתשעה חודשים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), במסגרתה מתבקש בית המשפט זה להורות על הארכת מעצרו של המשיב ב-90 ימים החל מיום 10.12.2015 או עד למתן פסק דין בעניינו בת"פ 44877-06-13 בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, לפי המוקדם מבין המועדים.

כתב האישום

2. ביום 21.06.2013 הוגש כתב אישום נגד המשיב ונאשם נוסף (להלן: הנאשם הנוסף), הכולל שבעה אישומים. הראיות כנגד המשיב נאספו, בין היתר, בעזרת סוכן משטרה סמוי (להלן: הסוכן), והמשיב היה איש הקשר העיקרי עם הסוכן. באישום הראשון מצוין כי המשיב ניסה לרכוש מהסוכן נפצים לצורך הפעלת מטעני חבלה. בהמשך לכך, הציע המשיב לסוכן 100,000 דולר בתמורה לכך שהסוכן יטמין מטען חבלה מתחת למכוניתו של איש עסקים שהמשיב היה מסוכסך עמו. בגין מעשים אלו יוחסו למשיב עבירות של סחר בנשק, לפי סעיף 144(ב2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); וקשירת קשר לביצוע חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 499(א1) בצירוף סעיף 329(1) לחוק העונשין.
3. האישומים השני השלישי מייחסים למשיב ולנאשם הנוסף מעשים של רכישה ושימוש בסם מסוכן מסוג קוקאין, ובאשר למשיב, אלו נעשו תוך כדי נהיגה. בשל מעשים אלו יוחסו למשיב עבירות של סחר בסם מסוכן, לפי סעיף 13 יחד עם סעיף 19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים) (שתי עבירות); ונהיגה תחת השפעת סם, לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (שתי עבירות).
4. על פי עובדות האישום הרביעי, המשיב רכש והשתמש בסם מסוכן מסוג קוקאין. בגין מעשים אלו יוחסו למשיב עבירה של סחר בסם מסוכן, לפי סעיף 13 יחד עם סעיף 19א לפקודת הסמים המסוכנים.
5. על פי עובדות האישום החמישי, החזיק המשיב ברשותו חומר נפץ מסוג ציקלוניט בכמות שאינה ידועה למבקשת, ומסר חלק ממנו לסוכן. על כן הואשם המשיב בעבירה של סחר בנשק, לפי סעיף 144(ב2) לחוק העונשין; והחזקת נשק, לפי סעיף 144(א) לחוק העונשין.
6. מעובדות האישום השישי עולה, כי המשיב פעל, יחד עם הסוכן ואנשים נוספים, לייבא כארבעה ק"ג של סם מסוכן מסוג MDMA מהולנד לישראל. בהתאם לכך הואשם המשיב בעבירה של סחר בסם מסוכן, לפי סעיף 13 יחד עם סעיף 19א לפקודת הסמים המסוכנים (ריבוי עבירות); ובניסיון לייבא סם מסוכן לפי סעיף 13 יחד עם סעיף 19א לפקודת הסמים המסוכנים.
7. בעובדות האישום השביעי מצוין, כי במהלך הליך חקירתו של המשיב, איים המשיב בפגיעה שלא כדין בגופם של הסוכן וצוות החקירה במטרה ולפיכך יוחסה לו עבירה של איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין.
- הליכי המעצר
8. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המבקשת בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים נגדו. ביום 15.10.2013, לאחר מספר דחיות עקב בקשות שונות של המשיב, הסכים המשיב למעצרו עד תום ההליכים. לאחר תשעה חודשי מעצר, הגישה המבקשת בקשה מוסכמת להארכת מעצר ראשונה ב-90 ימים, אשר התקבלה בהחלטת מיום 10.3.2014 (בש"פ 1797/14). ביום 16.6.2014 האריך בית משפט זה את מעצרו של המשיב ב-90 ימים נוספים בפעם השנייה, תוך כדי שהוא עומד על מסוכנותו הגבוהה של המשיב (בש"פ 4014/14, השופטת א' חיות).
9. ביום 10.9.2014 הורה בית משפט זה, בהסכמת המשיב, על הארכת מעצרו ב-90 ימים נוספים בפעם השלישית (בש"פ 6077/14, השופט ע' פוגלמן). משלא הסתיים משפטו של המשיב, הגישה המבקשת בקשה נוספת להארכת מעצרו. ביום 14.12.2014 האריך בית משפט זה את מעצרו של המשיב ב-90 ימים נוספים, בפעם הרביעית, תוך כדי מתן דגש לחומרת עבירותיו מחד גיסא, והצורך לחתור לסיים את המשפט נגדו מאידך גיסא. כמו כן צוין, כי יש לוודא שכלל חומרי החקירה ימסרו למשיב, וזאת בעקבות טענות שהועלו מצדו בעניין זה במסגרת הדיון בבקשה (בש"פ 8260/14, השופטת ד' ברק-ארז).

10. בחלוף 90 ימים, הגישה המבקשת בקשה נוספת להארכת מעצרו של המשיב. ביום 15.3.2015 הורה בית משפט זה על הארכת מעצרו של המשיב בפעם החמישית, תוך שהדגיש את המסוכנות הרבה הנשקפת מהמשיב, שמלבד המיוחס לו בכתב האישום, נלמדת גם מהתנהלותו במהלך המשפט ובמהלך מעצרו (בש"פ 1655/15, השופט צ' זילברטל).

11. משלא הסתיים משפטו של המשיב, הגישה המבקשת בקשה נוספת להארכת מעצרו. לאחר בחינת האישום הראוי, קבע בית משפט זה כי הכף נוטה לטובת האינטרס הציבורי ואישר את בקשת הארכת המעצר השישית ביום 17.06.2015. בתוך כך, עמד בית המשפט על הקשיים שבהם נתון המשיב פרק זמן לא מבוטל וכן הביע אי שביעות רצון מהתמשכות ההליך. עם זאת, בית המשפט הדגיש את העבירות החמורות המיוחסות למשיב; התנהגותו המטרידה של המשיב בזמן ההליך; ואת מאמציו של בית המשפט המחוזי להביא לסיום ההליך – בקבעו שלושה דיוני המשך לתאריכים 15.6.2015, 24.6.2015 ו-29.6.2015 (בש"פ 3894/15, השופט נ' הנדל).

12. ביום 3.9.2015 הורתי על הארכת מעצרו השביעית של המשיב ב-90 ימים נוספים. זאת, לאחר שעמדתי על המסוכנות הרבה הנשקפת מן המשיב, כפי שהיא עולה מעובדות כתב האישום נגדו; על התנהלותו בין כותלי בית המשפט נגד הסוכן במהלך עדותו של האחרון; על איומים שהשמיע כלפי סוהרים (כפי שעולה מכתבי אישום שהוגשו נגדו לאחר הגשת כתב האישום בתיק זה); על אופן התמשכות ההליך בעניינו; על הקושי שמסב מעצרו הממושך של המשיב למשפחתו – ובפרט לילדיו; ועל תלונותיו של המשיב בדבר מצבו הרפואי (בש"פ 5705/15).

כעת מונחת לפני הבקשה השמינית להארכת מעצרו של המשיב ב-90 ימים נוספים.

ההליך העיקרי

13. ביום 15.6.2015 העיד שוטר בלגי באמצעות שיחת ועידת וידאו ("וידאו קונפרנס"), בהתאם לבקשת המשיב לאחר מספר דחיות דיונים שנבעו, בין היתר, מהקושי לתאם את עדותו. בתאריכים 21.6.2015 ו-22.6.2015 ביקש בא כוח המשיב לחקור פעם נוספת מספר עדי תביעה עקב חומר חקירה חדש שהתווסף בשל הסגרתו לארץ של מעורב נוסף בפרשה. הדיון שנקבע ליום 24.6.2015 בוטל מפאת אילוצי יומן בית המשפט המחוזי. ביום 29.6.2015 העידו ארבעה עדי תביעה ובזאת הגיעה לסיומה פרשת התביעה. בית המשפט ביקש לקבוע שלושה דיונים לחודש יולי, אולם מחמת נסיעה לחו"ל של בא כוח המשיב הם נקבעו לתאריכים 6.9.2015, 7.10.2015 ו-15.10.2015. ביום 13.7.2015 ביקש בא כוח המשיב לערוך חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו של המשיב ובית המשפט הורה על עריכת חוות דעת זו עד ליום 30.8.15.

14. ביום 6.9.2015 החלה פרשת ההגנה, שלטענת המבקשת טרם הסתיימה כתוצאה מהתנהלותו של המשיב, שביקש לדחות את עדותו לאחר שטען כי בידיו הקלטות המעידות על פגמים שנפלו בהליכי החקירה נגדו, לרבות באיסוף הראיות המפלילות נגדו על ידי הסוכן ומפעיל הסוכנים. בית המשפט המחוזי קיבל את בקשתו של המשיב, על אף שסבר כי עדותו של המשיב באותן נסיבות צריכה להימשך כסדרה, והדגיש כי דחיותיו היוזמות של המשיב מעכבות את סיום ההליך ומביאות להימשכות מעצרו. ביום 2.11.2015 הודיעה המבקשת לבית המשפט כי המחלקה לחקירות שוטרים, לאחר שבחנה את ההקלטות שהועברו לה על ידי המשיב, החליטה שלא לפתוח בחקירה כנגד מפעיל הסוכנים. ביום 2.12.2015 נערך דיון בו המשיך המשיב למסור את עדותו. לעת הזו קבועים חמישה דיונים לימים: 31.12.2015 (מועד ששונה ליום 11.1.2016), 27.1.2016, 14.2.2016 ו-9.3.2016. יצוין כי בא כוח המשיב העיר בדיון שנערך לפני כי שניים מחמשת מועדים אלו בוטלו בעוד שבא כוח המבקשת טען כי אין שחר לטענה זו.

15. לשם השלמת התמונה יצוין, כי הנאשם הנוסף, שכאמור האישומים השני והשלישי מיוחסים גם לו, נעצר אף הוא עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. לאחר תשעה חודשים הוארך מעצרו ב-90 ימים נוספים, במהלכם הוא שוחרר לחלופת מעצר שהציע. ביום

28.9.2014 הוא הורשע, על-פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון שנערך עמו.

טענות הצדדים בבקשה

16. המבקשת מדגישה - באמצעות באי כוחה, עו"ד עדי צימרמן ועו"ד גלעד ארליך - את מסוכנותו הרבה של המשיב העולה מהאישומים החמורים בעניינו, וגם מהתנהלותו במהלך המשפט. נטען כי המשיב השמיע איומים קשים וברורים כלפי הסוכן וצוות החקירה במהלך חקירתו, והתפרץ כלפי שופטת בית המשפט המחוזי במהלך דיון, דבר שחייב את עצירת הדיון וחידושו במועד מאוחר יותר. לדברי המבקשת, נגד המשיב קיימות ראיות טובות לכאורה, כאשר הוא הודה במהלך חקירתו בארבעה מתוך שבעת האישומים שבהם הוא מואשם, וישנו יסוד סביר להניח ששחרורו יגרום לסיכון ביטחון הציבור ושיבוש הליכי משפט. בנוסף, מדגישה המבקשת כי למשיב 11 הרשעות קודמות בעבירות של ניסיון לרצח, אלימות, סמים ושיבוש הליכי משפט שמלמדות אף הן על מסוכנותו. לבסוף מצינת המבקשת (בהודעת עדכון שאישרתי את הגשתה) כי במהלך שהייתו של המשיב במעצר בתיק מושא הבקשה, הוגשו נגדו חמישה כתבי אישום המייחסים לו, בין היתר, עבירות של ניסיון שוחד שמטרתו הכנסת סמים לכלא ושתי עבירות של איומים על סוהרים.

17. לענין התמהמהות ההליך; המבקשת מצהירה שהיא ערה לכך שההליך התנהל בקצב לא ראוי. אולם את האשמה העיקרית בענין זה היא תולה בהתנהלותו של המשיב, שלטענתה כללה, בין היתר, מספר לא מבוטל של בקשות לדחיית דיונים; קטיעת דיון כתוצאה מעזיבתו של המשיב בזעם את אולם הדיונים; אי התייצבות בהסכמה של בא כוח המשיב לדיון תזכורת בו תוכנן להגיש את כל המוצגים הנוותרים; וקושי בתיאום עדות השוטר הבלגי בזמן קצר, יחד עם חזרת בא כוח המשיב מרצונו להגיש מסמכים הקשורים לעדותו. עוד מפנה המבקשת לכך שהתווספו מספר עדי תביעה שצריך היה להעיד, כתוצאה מחומר חקירה שהתווסף בשל הסגרתו של המעורב הנוסף לישראל. לבסוף מצינת המבקשת כי עדותו של המשיב התארכה עקב התנהלותו, בין היתר, על רקע בקשתו לדחות את העדות נוכח הקלטות הסוכן ובשל העובדה שעדותו נגעה פעמים רבות לנושאים שאינם קשורים לפרשה, כעולה מהחלטות בית משפט המחוזי בנושא.

18. המשיב טוען - באמצעות באי כוחו, עו"ד יורם שפטל ועו"ד יוסי זילברברג - כנגד הבקשה להאריך את מעצרו, כשתגובתו נסמכת על שני נדבכים. במסגרת הנדבך הראשון מעלה המשיב טענות עקרוניות וחוקתיות כנגד סעיף 62 לחוק המעצרים. לטענת המשיב, סעיף זה פוגע בזכות לחירות ובזכות לכבוד, המעוגנות בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, בצורה לא מידתית, ועל כן הוא אינו חוקתי. המשיב מבקש לבסס טענה זו על שלושה מקרים בהם ביטל בית משפט זה, בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, הוראות חקיקה, שלטענת המשיב פגעו בצורה מצומצמת יותר בזכות לחירות ולכבוד מהפגיעה שלטענתו סעיף 62 לחוק המעצרים גורם.

19. במסגרת הנדבך השני, טוען המשיב לגופה של הבקשה. לטענתו, נוכח הזמן הרב שחלף מאז החל מעצרו - ובשים לב למצבו הבריאותי, מצבו הרגשי ועינוי הדין שנגרם לו - יש לדחות את בקשת המבקשת ולהורות על שחרורו לחלופת מעצר. בנוסף, טוען המשיב כי אין לראות בהודאתו בארבעה מתוך שבעת האישומים המיוחסים לו משום פגיעה בחזקת החפות העומדת לזכותו, שכן לטענתו מעשיו נעשו מתוך כורח ולחצים שהופעלו עליו, בין היתר, על ידי הסוכן. זאת ועוד, לענין כתבי האישום שהמבקשת טענה שהוגשו נגד המשיב במהלך ההליך נשוא בקשה זו, טוען המשיב כי אחד מכתבי אישום אלו בוטל ואחר הסתיים בהסדר טיעון, בעונש של מאסר מותנה.

דיון והכרעה

20. לאחר שעיינתי בבקשה על נספחיה, ולאחר שהקשבתי לטיעוני הצדדים בדיון שנערך לפני, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל.

21. אין חולק על הפגיעה בחירותו של המשיב כתוצאה ממעצרו במשך תקופה ארוכה בת כ-30 חודשים. לא ניתן גם להתעלם

מהקושי הרב שמעצר מתמשך זה מסב למשיב ולבני משפחתו. לא ניתן להתעלם גם מכך שהמשיב הוא אדם "הזקוק לטיפול רפואי צמוד, שכפי הנראה יש קושי להעניקו במסגרת מעצרו. על אף קושי זה מוטלת החובה על שירות בתי הסוהר לוודא שהמשיב יקבל את הטיפול הרפואי הטוב ביותר האפשרי בנסיבות העניין" (כפי שציינתי בהחלטתי מיום 3.9.2015 בעניינו של המשיב).

22. על יסוד הפגיעה בחירותו, מבקש המשיב לבסס טענה לפיה סעיף 62 לחוק המעצרים אינו חוקתי כיוון שהוא פוגע בזכות החוקתית לחירות - המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו - שלא בתנאי פסקת ההגבלה. הגם שלא זה ההליך המתאים לטענה חוקתית כגון דא, אדרש לכך בקצרה. אין חולק כי מעצרו של אדם - וממילא הארכת מעצרו לפי סעיף 62 לחוק המעצרים - פוגעים בזכותו החוקתית לחירות. בית משפט זה כבר עמד על כך שבבואו לשקול אם להאריך את מעצרו של נאשם מעבר לתשעה חודשים על פי סעיף 62 לחוק המעצרים, עליו לערוך איזון בין הפגיעה המתמשכת בזכות הנאשם לחירות לבין הצורך בשמירה על שלום הציבור וניהול תקין של הליכי המשפט [ראו: בש"פ 1724/15 מדינת ישראל נ' דלו, פסקה 17 (16.3.2015)]. איזון זה מתבטא, כפי שקבע השופט צ' זילברטל:

"בבחינה פרטנית של מערכת נתונים קונקרטית, שנעשית בכל מקרה מנקודת המוצא שלפיה במעצרו של נאשם, שעומדת לו חזקת החפות, יש משום פגיעה בזכויות יסוד, והארכת מעצר זה מעבר לתשעה חודשים היא בגדר חריג ששמור אך למקרים המחייבים זאת ושלא מתאפשרת בהם תוצאה אחרת" [ראו: בש"פ 6072/15 מדינת ישראל נ' דלו, פסקה 9 (24.9.2015)].

בכלל זה, שומה על בית המשפט לאזן בין הפגיעה המתמשכת בחירותו של הנאשם, טרם הרשעתו בדין, לבין האינטרס בשמירה על בטחון הציבור וניהול הליך פלילי תקין. ככלל, ככל שמתארכת תקופת המעצר, נעה המוטלת אל עבר זכותו של הנאשם לחירות. יחד עם זאת, חלוף הזמן אינו השיקול היחיד ובמסגרת האיזון האמור, יביא בית המשפט במניין שיקוליו - לצד משך מעצרו של הנאשם - את העילות שהובילו למעצרו מלכתחילה; קצב התקדמות ההליך המשפטי בעניינו; ואת האפשרות להשיג את מטרת המעצר באמצעות שחרור לחלופה [ראו: בש"פ 98/15 מדינת ישראל נ' שאער, פסקה 10 והאסמכתאות שם (2.3.2015)].

23. אשר לקצב התקדמות המשפט; במסגרת חלק מהחלטותיו לעיל להאריך את מעצרו של המשיב, עמד בית משפט זה על אי שביעות הרצון כתוצאה מהתמשכות ההליך בעניינו של המשיב. עם זאת, צוין כי מדובר בפרשה פלילית סבוכה, חוצה-מדינות, אשר מייצרת קשיים דיוניים לא מבוטלים. אין מקום לקבוע לפתחו של מי רובצת האחריות להתמשכות ההליך, שכן לא כל דחיות הדיונים הן פרי התנהלותו של צד אחד בלבד. ואולם, ראיתי להדגיש כי עיקר דחיות הדיונים במהלך תקופת המעצר השביעית, הן תוצר של בקשות המשיב - חלקן בניגוד להמלצתו של בית המשפט המחוזי.

24. לכך יש להוסיף את המסוכנות הרבה הנשקפת מן המשיב כפי שעולה מעובדות כתב האישום. למשיב מיוחסות בכתב האישום עבירות חמורות ביותר הכוללות: סחר בסמים; סחר בנשק; החזקת נשק; יבוא סמים; וקשירת קשר לביצוע חבלה בכוונה מחמירה. בנוסף, המסוכנות הנשקפת מן המשיב נלמדת גם מכתבי האישום שהוגשו נגדו במהלך תקופת מעצרו. אין להתעלם מכך שגם לאחר מעצרו, השמיע לכאורה המשיב איומים כלפי חוקריו, וללא כל מורא נקט לכאורה באיומים דומים גם באולם בית המשפט המחוזי, נגד הסוכן בעת עדותו. כנגד המשיב הוגשו חמישה כתבי אישום במהלך מעצרו שעניינם בתמצית: ניסיון לשחד סוהר, תיק שקבוע להוכחות ביום 21.1.2016; העלבת עובד ציבור, המשיב הורשע במסגרת עסקת טיעון והושת עליו עונש של מאסר על תנאי, קנס והתחייבות, אולם ביום 21.6.2015 הגיש המשיב ערעור בו הוא מבקש לחזור בו מהודאתו; איום על סוהר, כתב האישום בוטל ביום 19.10.2015; איומים על רופאה בבית הכלא, התיק קבוע לדיון הקראה ביום 10.2.2016; ואיומים על סוהרת בבית הכלא, התיק קבוע לדיון הקראה ביום 17.1.2016. עוד יש לציין לעניין זה את עברו הפלילי המכביד של המשיב, כפי שפורט בהחלטות

קודמות בעניינו.

25. סבורני לנוכח האמור לעיל כי מסוכנותו של המשיב היא, כשלעצמה, מצדיקה גם לעת הזו את הותרתו במעצר מאחורי סורג וברית, כשחלוף הזמן – אשר אין להקל בו ראש – אין בו בשלב זה כדי לשנות את נקודת האיזון בעניינו.

לפני סיום אוסיף כי נוכח התמשכות ההליכים במקרה דנן ותקופת המעצר הממושכת ביותר, אני תקווה שבית המשפט המחוזי ימשיך לעשות כל מאמץ לקביעת מועדי דיונים נוספים בהקדם האפשרי. יצוין כי לא נעלמה מעיני העובדה שכבר בעת הזו קבוע מועד דיון המצוי מחוץ לתקופת הארכת המעצר השמינית.

סוף דבר

26. הבקשה מתקבלת. מעצרו של המשיב מוארך בזאת ב-90 ימים החל מיום 10.12.2015 או עד למתן פסק הדין בעניינו, לפי המוקדם מבין המועדים.

ניתנה היום, כ"ז בכסלו התשע"ו (9.12.2015).

ש ו פ ט